

7.2 Augalininkystė

1. Perskaitykite tekstą ir atsakykite į klausimus.

Viena iš svarbiausių žemės ūkio šakų – augalininkystė. Ji apima kultūrinių augalų auginimą ir natūraliosios augalijos naudojimą. Augalininkystės produkcija žmones aprūpina maisto produktais, pramonę – žaliava, gyvulininkystei teikia pašarą (augaliniai, gyvūniniai, mineraliniai ir dirbtiniu būdu gauti produktai gyvuliams šerti). Lietuvoje sąlygos augalininkystei plėtoti yra vidutiniškai palankios, nes vegetacinis laikotarpis trunka 180–210 dienų.

Augalininkystės specializaciją nulemia: žemės ūkio ypatybės (pvz., kalvotas paviršius), dirvožemiai, rinkos kaina, paklausa. Pagalvokite, kodėl taip yra.

Lietuvoje žemės ūkio paskirties žemės plotuose auginama apie 70 rūšių augalų. Jie skirstomi į 9 grupes.

- Javai – svarbiausi maistiniai augalai, turintys daug žmogaus organizmui reikalingų maistingųjų medžiagų. Iš grūdų kepama duona, konditerijos gaminiai. Jie yra pašaras gyvuliams. Pagrindinė javų produkcija yra grūdai: žieminiai (miežiai, kviečiai, rugiai), vasariniai javai (miežiai, kviečiai, avižos), griekiai ir kt.
- Šakniavaisiniai ir šakniagumbiniai augalai – jų pagrindinės naudojamos dalys yra stiebagumbiai, šakniagumbiai, šakniavaisiai (bulvės, morkos, burokėliai ir kt.).
- Techniniai augalai – kultūriniai augalai, auginami ne maistui ar pašarui, o kitiems produktams gaminti (bulvės – spiritui, rapsai – aliejinių dažų gamybai, biokurui).
- Aliejiniai augalai – iš augalų sėklų spaudžiamas ar kitaip išgaunamas aliejus, kuris naudojamas kaip maisto produktas (rapsai, linai, saulėgrąžos, kanapės). Jų produkcija gali būti naudojama ir techninėms reikmėms.
- Pluoštiniai augalai – iš augalų gaunamas pluoštas (linai, kanapės).
- Uždaro grunto augalai – daugiausia įvairios daržovės, auginamos po priedangomis ar šiltnamiuose (pomidorai, agurkai, salotos).
- Lapiniai ir žiediniai augalai – jų pagrindinė naudojama dalis yra lapai, žiedai (kopūstai, kalafiorai, brokoliai, salotos, svogūnai).
- Daugiamečiai sodiniai – sodų ir uogynų augalai (obelys, slyvos, serbentai, dekoratyviniai sodiniai).
- Vaistiniai ir prieskoniniai augalai – jų dalys naudojamos kaip vaistai ar vaistų žaliava arba naudojami kaip prieskoniniai, arbatos ir kt. (petražolės, kmynai, mėtos, melisos ir kt.).

Pagal Juozą Zagorskį „Lietuvos geografija“; „Visuotinę lietuvių enciklopediją“

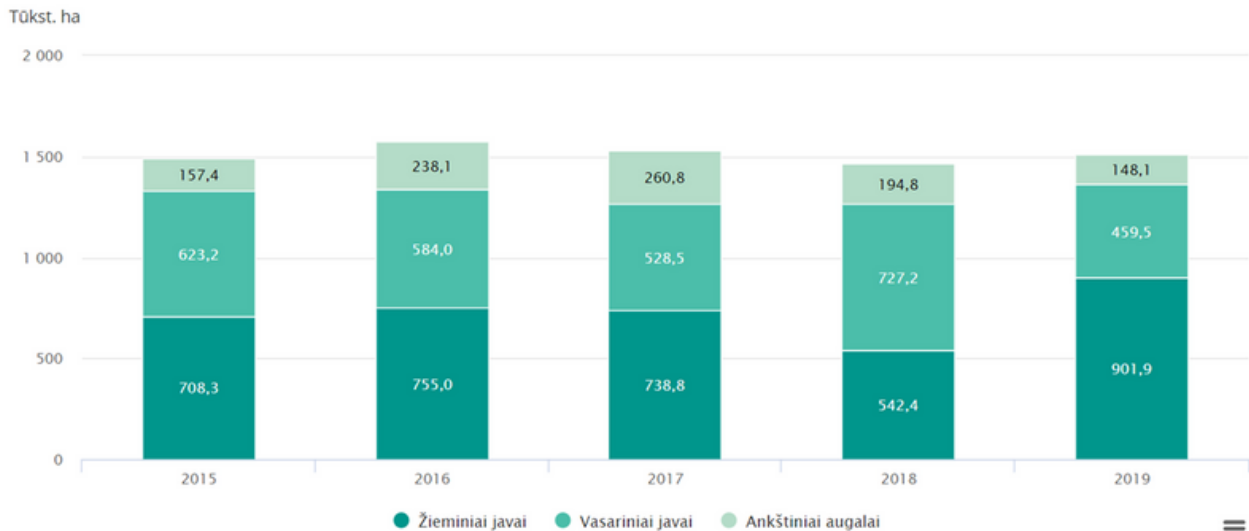
1. Kurie grūdiniai augalai yra svarbiausi? Kaip manote, kodėl?

2. Kurie augalai naudojami ir aliejui išgauti, ir pluoštui gaminti?

7.2 Augalininkystė

 2. Išnagrinėkite javų pasėlių ploto kaitą 2015–2019 m. Kokių pokyčių matote?

Javų pasėlių plotai 2015–2019 m.

Pagal www.eimin.lrv.lt

 3. Išnagrinėkite augalininkystės produktų supirkimo 2015–2019 m. lentelę. Kokių pokyčių matote?

	Augalininkystės produktų supirkimas tūkst. tonų ¹				
	2017	2018	2019	2020	2021
Javai	3 711,64	3 068,78	3 352,17	4 963,51	3 922,24
Rapsai	436,31	348,42	563,52	792,15	798,26
Ankštiniai augalai	406,76	264,81	136,68	190,33	138,07
Daržovės	71,68	79,64	74,20	81,22	80,14
Bulvės	44,45	56,91	47,28	52,71	54,71
Vaisiai ir uogos	45,31	57,24	29,34	36,91	17,81

1 – Nuo 2007 m. duomenys pateikiami neįskaitant žemės ūkio bendrovių produkcijos kiekių, realizuotų gyventojams, savose parduotuvėse, turguje ir kitur.

Pagal www.eimin.lrv.lt